

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.233/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Bajnok István előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Gerencsér György ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Lutz Aida kamarai jogtanácsos

A per tárgya: gépjármű törzskönyvének kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Kaposvári Törvényszék 2.Pf.20.796/2019/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma: Nagyatádi Járásbíróság 3.P.20.455/2018/8/II. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részét hatályon kívül helyezi, ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletének érintett rendelkezését megváltoztatja, és a gépjármű törzskönyvének kiadására irányuló keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2008. augusztus 7-én svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az alperessel gépjármű megvásárlásának finanszírozására.
- [2] A kölcsönszerződés egyedi része rögzítette, hogy a gépjármű törzskönyvének jogosultja az alperes, valamint azt is, hogy a kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MCSK-0701 számú Általános Szerződési Feltételekkel (továbbiakban: ÁSZF) együtt érvényes, amelynek – „a vételi jogos és az adásvételi szerződéssel” együtt történő – átvételét és megértését a felperes a szerződés aláírásával igazolta.
- [3] Az ÁSZF 4. pontja szerint a felperes többek között tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződésből eredő tartozása maradéktalan kiegyenlítéséig nem jogosult a gépjármű törzskönyvébe a finanszírozó javára vezetett korlátozásokat törölni, eddig az időpontig kizárólag az alperes jogosult a törzskönyv hatóságtól történő átvételére, őrzésére és az afeletti rendelkezésre. Tudomásul vette továbbá, hogy a finanszírozó alperes – a törzskönyv kizárólagos jogosultjaként – a törzskönyvet az illetékes hatóságtól kizárólagosan jogosult átvenni, azt a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozás kiegyenlítéséig őrizni. Az alperes a szerződés megszűnését követően akkor bocsátja az adós

rendelkezése az általa őrzött törzskönyvet, amennyiben az adós a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

- [4] A szerződő felek a kölcsönszerződés biztosítására ugyanazon a napon vételi jogot alapítottak az alperes javára a finanszírozott gépjárműre, egyúttal felfüggesztő feltétellel adásvételi szerződést is kötöttek. Az opciós szerződés 4. pontja a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalom kikötéséről, a 9. pont a gépjármű törzskönyvének birtokban tartására vonatkozó jogosultságról rendelkezett akként, hogy amennyiben az öt éves határidő elteltéig az alperes a vételi jogával nem él, és/vagy a kölcsönszerződés szerinti fizetési kötelezettség maradéktalanul kiegyenlítésre kerül, az alperes vételi joga megszűnik. Amennyiben az alperes vételi joga a fentiek szerint megszűnt, úgy a birtokában lévő törzskönyvet kiadja a felperesnek. A vételi jog a gépjármű forgalmi engedélyének a tulajdonos nevére történő kiállításától számított 5 évig illette meg az alperest. A felfüggesztő feltétellel kötött adásvételi szerződés 11. pontja arra az esetre rendelte kiadni a gépjármű törzskönyvét a felperesnek, ha az alperes a gépjármű tulajdonjogát nem szerzi meg és a felperes a kölcsönszerződésből eredő valamennyi tartozását maradéktalanul kiegyenlíti.
- [5] A felperes 2015. december 13-tól megszüntette a kölcsön törlesztését, ezért az alperes a kölcsönszerződést 2016. augusztus 21-én felmondta. Az alperessel kötött kölcsönszerződésből eredő tartozás kiegyenlítésére nem került sor.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes módosított keresetében – többek között – a finanszírozott gépjármű törzskönyvének kiadására kérte az alperes kötelezését.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 8 napon belül adja ki a felperes részére a finanszírozott gépjármű törzskönyvét, egyebekben a keresetet elutasította. Döntését a felülvizsgálattal érintett körben azzal indokolta, hogy a kölcsönszerződéshez fűződő vételi jogot alapító szerződés 9. pontja nem tartalmaz az opciós jogtól független önálló biztosítéki jellegű elemet. Mivel pedig nem önálló szerződési biztosítéki tulajdonsággal bír az opciós szerződés érintett kikötése, ezért az öt éves opciós idő lejártát követően az alperes törzskönyv birtoklása jogszabályba ütközik, ezért köteles a törzskönyvet a felperesnek kiadni a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 200. § (1) bekezdése, 205. §-a, 205/A. §-a, 205/B. §-a 207. §-a, 374. § (2) bekezdése és a 375. § (1) és (4) bekezdése alapján.
- [9] Az alperes és a felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette és döntése indokolásában a vételi jogot alapító szerződés 9. pontjában és az ÁSZF 4. pontjában írtaknak tulajdonított ügydöntő jelentőséget. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy a kialakult bírói gyakorlat értelmében a felek kölcsönszerződésük biztosítására az rPtk-ban nem nevesített atipikus biztosítékként a gépjármű törzskönyvének a hitelező birtokába adását is kiköthetik. A kölcsönszerződésből, illetve a szerződés részévé vált általános szerződési feltételekből azonban egyértelműen ki kell tűnnie, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga önálló biztosítékként szolgál (BH.2017. 13., BH 2017. 63., BH 2017. 95.).
- [10] A törvényszék a felek között létrejött vételi jogot alapító szerződés 9. pontja és az ÁSZF 4. pontja egybevetésével megállapította, hogy azok egymástól eltérnek, a vételi jogot alapító szerződés a törzskönyv birtokban tartását a vételi joghoz kötve biztosítja, míg az ÁSZF a kölcsöntartozás megfizetéséhez köti azt. Az rPtk. 205/C. §-a alapján pedig ha az általános szerződési feltétel és a szerződés más feltétele egymástól eltér, az utóbbi válik a szerződés részévé. Erre tekintettel

egyétértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy a törzskönyvnek az alperes birtokába bocsátását a felek nem a kölcsönszerződés önálló biztosítékeként kötötték ki, hanem az alperes vételi jogát kívánták ilyen módon biztosítani, vagyis az a vételi joghoz kapcsolódó járulékos jogosultságnak minősül, amiből következően a vételi jog megszűnésével egyidejűleg megszűnt az alperes joga a törzskönyv birtokban tartására is.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó részét helybenhagyó rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésének megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte. Állította, a jogerős ítélet az rPtk. 200. (1) bekezdésébe, 205/C. §-ába, és 207. § (2) bekezdésébe ütközik.
- [12] Jogszabálysértőnek tartotta a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy a vételi jogot alapító szerződés rendelkezését, mint egyedi részt kell az ÁSZF 4. pontjával szemben alkalmazni, mert az ÁSZF - annak 1. pontja szerint - a kölcsönszerződés egyedi részéhez tartozik, és összhangban az rPtk. 205/C. §-ával kizárólag a kölcsönszerződés és az e szerződés részét képező ÁSZF eltérésének esetkörét szabályozza. Ebből következően az ÁSZF nem az opciós megállapodásnak, hanem az egyedi kölcsönszerződésnek tartalmazza az általános szerződési feltételeit, az opciós- és a kölcsönszerződés két különböző szerződés, az opciós szerződésnek nincsenek általános szerződési feltételei. Az rPtk. 205/C. §-a kizárólag a kölcsönszerződés egyedi részének, illetve az ÁSZF-nek az ellentmondása esetére rendeli irányadónak az egyedi rész rendelkezéseit, de az opciós megállapodás és a kölcsönszerződéshez tartozó ÁSZF esetleges ellentmondására e rendelkezés nem alkalmazható, ilyen értelemben az egyedi és általános szerződési feltétel eltéréséről nem lehet szó.
- [13] Egyebekben az ÁSZF 4. pontja az opciós szerződés 9. pontjában foglaltakkal nem ellentétes a szöveg értelmezése alapján a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint, mert mindkét rendelkezés a felperesi tartozás maradéktalan kifizetését teszi a törzskönyv kiadásának feltételévé.
- [14] Nyomatékosan hivatkozott arra, hogy megítélése szerint az egyedi kölcsönszerződés, az opciós szerződés és a fedezeti adásvételi szerződés is az rPtk. 207. § (1) bekezdése szerint csak akként értelmezhető, hogy a felperest terhelő fizetési kötelezettségek maradéktalan teljesítéséig az alperes jogosult a finanszírozott gépjármű törzskönyvének birtokban tartására, ami egyértelműen következik a törzskönyvre vonatkozó rendelkezések biztosítéki jellegéből. Az értelmezés további szempontja a nyilatkozó alperes feltehető akarata tartalmának értelmezése, amelyet a bírói gyakorlat az adott jognyilatkozattal kielégíteni kívánt gazdaságilag is ésszerű érdek szem előtt tartásával határoz meg.
- [15] Az alperes hangsúlyozta, a perbeli jogvita elbírálása szempontjából nem az opciós szerződésnek van ügydöntő jelentősége, hanem a kölcsönszerződés egyedi részének és a kölcsönszerződés részévé vált ÁSZF 4. pontjának. Az opciós szerződés megszűnésére tekintettel az abban írt rendelkezések jelen jogvita elbírálása körében nem vehetők figyelembe. Az ÁSZF 4. pontjából pedig egyértelműen kitűnik, hogy a törzskönyv birtoklása független a vételi jogtól, az önálló biztosítékkul szolgál. A kölcsönszerződést, valamint az annak biztosítására létrejött további szerződéseket egymásra tekintettel, de nem egymás részeként kell értelmezni. Amennyiben az alperesnek a törzskönyvet a vételi jog megszűnését követően ki kellene adnia, a fennálló hátralék lényegében biztosíték nélkül maradna, és a felek között létrejött kölcsönszerződés ekként értelmét vesztené.
- [16] A szerződő felek az rPtk. 200. § (1) bekezdésében rögzített szerződési szabadság alapján jogosultak voltak a kölcsönszerződés atipikus módon való biztosítására, és hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.202/2015/4., Pfv.VI.20.295/2016/7., Gfv.VII.30.852/2016/6. és Pfv.V.21.479/2017/8. számú ítéleteire, amelyek szintén megállapították, hogy az alperesi szerződésben a törzskönyv birtoklásának a joga önálló biztosítéknak minősül.
- [17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A Kúria rögzíti, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának nem volt feltétele a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem előterjesztése ugyanis a másodfokú bíróság eltérő indokolás mellett hozta meg döntését [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp) 408. § (2) bekezdés]. A jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését ezért a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértőnek találta.
- [19] A Kúria a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében foglaltakra tekintettel előrebocsátja, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerősen lezárt pernek. A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye és nem lehet tárgya olyan tény, vagy jogi hivatkozás amely a megelőző eljárásban korábban nem merült fel, amelyre a felek előzőleg nem hivatkoztak. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős ítélet meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt, és a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki (Pp. 422. § és 423. § (2) bekezdés). Ebből következően a Kúria a felülvizsgálati eljárásban nem vehette figyelembe a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében új tényként előadott azon hivatkozásait, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követően az alperes megküldte a felperesnek a perbeli törzskönyvet, másrészt azt sem, hogy a felperes által az alperes ellen indított másik perben a „felperes fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetének a Pécsi Ítéltábla helyt adott, amely ítélet ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet a Kúria hivatalból elutasította.”
- [20] Az ügy érdemét tekintve az eljáró bíróságok arra helytállóan mutattak rá arra, hogy a perbeli jogvita elbírálása során az rPtk. 207. §-a szerint a szerződési nyilatkozatok értelmezésének van ügydöntő jelentősége, hiszen a perben az nem volt vitatott, hogy az rPtk. 200. § (1) bekezdése alapján – a törvény kogens rendelkezéseinek keretei között – az rPtk.-ban nem nevesített biztosítékokat is kiköthettek a felek a szerződéskötés során. Ezt megerősíti a Kúriának az időközben – a Gépjárműtörzskönyv hitelező általi birtokban tartásának atipikus biztosítéki jellege tárgyában – meghozott 2/2020. Polgári jogegységi határozata (a továbbiakban: PJE) is.
- [21] A Kúriának a perbeli kölcsönszerződés és az annak részét képező ÁSZF, továbbá a kölcsönszerződés biztosítására kötött opciós és adásvételi szerződések tartalma alapján abból kellett kiindulni, hogy az ÁSZF az rPtk. 205/B. §-ának rendelkezései szerint a felek kölcsönszerződésének vált a részévé, nem pedig az opciós megállapodásnak, így az ÁSZF az egyedi kölcsönszerződésnek tartalmazza az általános szerződési feltételeit, nem pedig a biztosítéki célból kötött vételi jogot alapító szerződésnek. Ezért a Kúria egyetértett a felülvizsgálati kérelemben írtakkal abban, hogy az rPtk. 205/C. §-a kizárólag a kölcsönszerződés egyedi részének, illetve az ÁSZF-nek az ellentmondása esetére lehetne irányadó, de nem alkalmazható az opciós megállapodás és a kölcsönszerződéshez tartozó ÁSZF esetleges ellentmondására, ilyen értelemben az egyedi és általános szerződési feltétel eltéréséről fogalmilag nem lehet szó, erre a jogerős ítélet tévesen hivatkozott
- [22] A Kúria egyetértett a felülvizsgálati kérelemben írtakkal abban is, miszerint alapvetően a kölcsönszerződés egyedi részének, és a kölcsönszerződés részévé vált ÁSZF rendelkezéseinek van meghatározó jelentősége a törzskönyv birtoklására vonatkozó rendelkezések értelmezése körében. A kölcsönszerződés, valamint az annak biztosítására létrejött további (opciós és adásvételi) szerződések önálló szerződések, amelyeket – figyelembe véve a biztosításra szolgáló szerződések járulékos jellegét is – egymásra tekintettel, de nem egymás részeként kell értelmezni. A kölcsön biztosítékát képező, azzal egyidejűleg megkötött további szerződésekben írtak annyiban vehetők figyelembe, ha a kölcsönszerződéssel ellentétes tartalmúak, illetve eltérő értelmezésre adnak, adhatnak alapot, és ezáltal megteremtik az rPtk. 207. § (2) bekezdése alkalmazásának jogalapját.

- [23] A Kúria hangsúlyozza, az alperes általános szerződési feltételeinek perben releváns kikötését már korábban, az előtte folyamatban volt több eljárásban is – így pl. a Gfv.VII.30.047/2019., Gfv.VII.30.852/2016., Pfv.VI.20.295/2016., Pfv.V.21.479/2017., Pfv.I.21.202/2015. számú eljárásban – vizsgálta, és megállapította, hogy az ÁSZF 4. pontja a kölcsönszerződést biztosító egyéb járulékos szerződésektől (azaz az opciótól és a felfüggesztett feltétellel kötött adásvételi szerződéstől) függetlenül, önálló atipikus biztosítékként biztosítja a törzskönyv birtoklását az alperes részére [rPtk. 207. § (1) bekezdés]. A törzskönyvnek az alperes birtokába bocsátását és általa történő kizárólagos őrzésének jogát a felek a kölcsönszerződés önálló biztosítékeként kötötték ki, a törzskönyv birtoklásához való jog nem minősíthető a vételi vagy a felfüggesztő feltétellel kötött adásvételi szerződésekhez mint további biztosítéki szerződésekhez kapcsolódó járulékos jogosultságnak. Ebből következően az ÁSZF 4. pontján alapuló jog fennállását, az alperes erre alapított joggyakorlásának jogszerűségét egyedül a kölcsönszerződésből eredő tartozás alakulása (kiegyenlítése vagy fennállása) befolyásolja, azt a vételi jog időközbeni megszűnése nem érinti.
- [24] A Kúria a fent hivatkozott Gfv.VII.30.852/2016/6. számú ítéletében arra is kitért, az ÁSZF 4. pontjának rendelkezései összhangban vannak az opciós szerződés 9. pontjával és a felfüggesztő feltétellel kötött adásvételi szerződés 11. pontjával is, melyek együttes és helyes értelmezése szerint az alperes jogosult a törzskönyvet a vételi jog megszűnése, és az adásvételi szerződés hatályba nem lépése esetén is mindaddig visszatartani, amíg a felperes az őt terhelő fizetési kötelezettségnek maradéktalanul nem tesz eleget.
- [25] A Kúria jelen ügyben nem lát okot a korábbi álláspontjától való eltérésre, azt mindenben megerősíti a PJE határozat is. Ebből az is következik, hogy a perbeli általános szerződési feltétel tartalma – a kifejtetteknek megfelelően – az rPtk. 207. § (1) bekezdése alapján egyértelműen megállapítható volt, ezért nem volt helye a 207. § (2) bekezdése és 205/C. § alkalmazásának sem.
- [26] A Kúria utal arra, hogy a finanszírozott gépjármű törzskönyvének birtoklásával összefüggésben több határozatot is hozott, amelyek részben közzétett határozatok. Minden esetben a különböző szolgáltatók által alkalmazott, a sok tekintetben hasonló, de nem azonos rendelkezéseket tartalmazó általános szerződési feltételek és az adott peres felek szerződésének részévé vált szerződéses tartalom alapján – a felülvizsgálati kérelem keretei között – foglalt állást abban a kérdésben, hogy a gépjármű törzskönyvének a hitelező birtokába adása a kölcsönszerződés biztosítására az rPtk.-ban nem nevesített, atipikus biztosítékként történt-e, vagy az opciós joghoz kapcsolódóan. A perbeli általános szerződési feltételek vonatkozásában a fent kifejtettektől eltérő álláspontot tükröző kúriai döntés a Kúria eljáró tanács előtt nem ismert. Az elsőfokú ítéletben hivatkozott Pfv.V.20.202/2018/7. számú határozatban, továbbá a jogerős ítéletben hivatkozott Pfv.V.21.971/2015. (BH2017.13.), Gfv.VII.30.069/16. (BH 2017.63.), Gfv.VII.30.049/16. (BH 2017.95.) számú közzétett határozatban a Kúria az alperessel nem azonos pénzügyi intézet a perbelitől eltérő tartalmú szerződéses (ÁSZF) rendelkezéseket értelmezte, és a BH 2017.13. számon közzétett határozata [29] pontjában kifejezetten utalt arra is, hogy az adott ügyben értelmezendő rendelkezések eltérnek a Pfv.I.21.202/2015. számú ügyben szereplőktől.
- [27] A felperes hitelszerződésből eredő tartozása a rendelkezésre álló adatok alapján nem került kiegyenlítésre, ezt a felperes nem tette vitássá, ezért az alperes a kölcsönszerződésben szabályozott önálló, atipikus biztosíték alapján jogosultan tartja magánál a gépjármű törzskönyvét, annak kiadására nem kötelezhető.
- [28] A kifejtettek értelmében a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint határozott.
- [29] Az eredményes felülvizsgálati kérelem alapján a pereszes felperes – figyelemmel arra, hogy az elsőfokú eljárásban a bíróság a lényegében pereszes felperest kötelezte a perköltség megfizetésére, az elsőfokú ítéletben megállapított perköltséget nem érintve – köteles az alperes által a Pp. 81. § (1), (2) és (5) bekezdései alapján a másodfokú eljárásban felszámított és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 4. § és 3. § (3), (5) és (6)

bekezdése alapján, a kifejtett jogtanácsosi tevékenység figyelembevételével megállapított 30.000 forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a folytán alkalmazandó 82. § (3) bekezdése és 83. § (1) bekezdése alapján. Az alperes a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 81. § (1), (2) és (5) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárási költségeit nem számította fel, költségjegyzéket nem terjesztett elő, ezért erről a Kúria sem dönthetett a Pp. 81. §-a és 82. § (3) bekezdése alapján.

[30] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 405. §-a szerint alkalmazandó 376. (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. december 8.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Bajnok István sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő